

Regiorapport Noord Nederland

De onderwijsarbeidsmarkt in de regio Noord Nederland

De onderwijsarbeidsmarkt in de regio Noord Nederland

Dit regiorapport gaat in op de situatie op de onderwijsarbeidsmarkt voor de afgelopen jaren én voor de toekomst. Het rapport is opgebouwd uit drie delen. In deel A zijn de huidige situatie van de arbeidsmarkt en enkele trends van 2001 tot 2008 uiteengezet. Belangrijkste bron hiervoor is het Formatiebestand 2001-2008 van CFI. In deel B wordt vervolgens weergegeven hoe de onderwijsarbeidsmarkt zich naar verwachting in de toekomst zal gaan ontwikkelen. Voor deel B is gebruik gemaakt van Mirror, een model voor het maken van arbeidsmarkttramingen voor het onderwijs. Hierbij moet wel worden aangetekend dat de ramingen gemaakt zijn op basis van de gegevens uit het jaar 2004¹. In deel C worden de vacaturegegevens voor uw regio weergegeven alsook verzuimcijfers. Voor de vacaturegegevens is gebruik gemaakt van de Arbeidsmarktbarometer, waarin verslag wordt gedaan van de periodieke vacaturemetingen die in opdracht van het Ministerie van OCW worden uitgevoerd. Voor de verzuimcijfers is gebruik gemaakt van het verzuimonderzoek dat het Ministerie van OCW in 2005 heeft laten uitvoeren. Sinds de decentralisatie van de arbeidsvoorwaarden in het voortgezet onderwijs voert de sector zelf verzuimonderzoeken uit, maar zijn er geen regionale gegevens (volgens een vergelijkbare indeling) beschikbaar.

Indien mogelijk zijn zowel de regionale cijfers en de landelijke cijfers opgenomen in de rapportage, zodat u de positie van uw regio t.o.v. van Nederland als geheel kunt bepalen. Voor alle tabellen en figuren is een korte beschrijving opgenomen van de belangrijkste bevindingen over de betreffende gegevens voor uw regio.

Het rapport is tot stand gekomen middels een samenwerking van de onderzoeksbureaus IVA en ResearchNed. ResearchNed heeft de berekening van de formatiecijfers (deel A) voor haar rekening genomen. De vakgegevens (deel A), prognoses (deel B) en vacaturegegevens en verzuimcijfers (deel C) zijn verzameld en beschreven door IVA.

A. De huidige arbeidsmarktstructuur

Deel A bestaat uit twee delen. In het eerste deel wordt ingegaan op de huidige situatie op de onderwijsarbeidsmarkt en de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de periode 2001-2008. Deze analyses zijn uitgevoerd op basis van het Formatiebestand 2001-2008 van CFI. Om de gegevens ook op regionaal niveau te presenteren is gebruik gemaakt van een regionale indeling in RPA-gebieden. Met de RPA-indeling van het CBS is Nederland in 34 werkgebieden van de Regionale Platforms voor de Arbeidsmarkt (RPA) ingedeeld (zie bijlage 1). De regio Noord Nederland bestaat uit zes RPA-gebieden, te weten RPA Noord-Groningen, RPA Oost-Groningen, RPA Centraal-Groningen, RPA Fryslân, RPA Zuid- en Midden-Drenthe en RPA IJssel en Vecht. In bijlage 2 kunt u zien welke gemeenten onder de RPA's vallen die samen Noord Nederland vormen.

In de periode 2001 - 2008 is de werkgelegenheid onder docenten in de regio Noord Nederland met ruim 500 fte toegenomen. Binnen zeven jaar is de arbeidsmarkt in de regio met 7 procent gegroeid tegenover een landelijke groei van nog geen 10 procent. Deze groei heeft op alle schooltypen plaatsgevonden.

¹ Het basisjaar voor de ramingen is 2004. De groeiprognoses voor de leerlingaantallen zijn inmiddels bijgesteld door het ministerie van OCW. Deze bijstelling is nog niet in de ramingen verwerkt. Er wordt nu gewerkt aan het maken van nieuwe ramingen, maar ten tijde van het maken van deze analyse zijn deze nog niet beschikbaar.

Tabel 1: Ontwikkeling werkgelegenheid docenten (excl. LIO's) 2001-2008 in fte

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
vmbo	219	225	226	226	237	258	270	275
havo/vwo	160	167	171	170	177	181	194	203
mavo/havo/vwo	253	265	266	267	293	302	310	315
vmbo/havo/vwo	7.142	7.250	7.245	7.175	7.131	7.248	7.351	7.462
pro	224	248	263	277	279	321	303	331
Noord Nederland*	7.999	8.155	8.172	8.114	8.117	8.310	8.427	8.586
Nederland**	57.223	59.586	60.312	60.241	60.553	62.089	63.195	62.748

Bron: CFI formatiebestand 2001-2008

* Exclusief vo-personeel op aoc's en verticale scholen (roc) ** inclusief categorie "schoolsoort onbekend"

In lijn met het aantal fte is ook het aantal docenten dat werkzaam is in het voortgezet onderwijs afgelopen jaren toegenomen. In de regio Noord Nederland zijn er afgelopen jaren ruim 700 docenten bijgekomen. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de aantallen personen in 2008 mogelijk iets geflatteerd zijn, omdat er nog enkele dubbeltellingen in het bestand voor kunnen komen².

Tabel 2: Ontwikkeling werkgelegenheid docenten (excl. LIO's) 2001-2008 in personen

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
vmbo	266	269	275	276	282	302	313	319
havo/vwo	216	219	229	227	235	238	254	259
mavo/havo/vwo	328	338	341	334	372	385	393	405
vmbo/havo/vwo	8.440	8.589	8.570	8.533	8.478	8.553	8.675	8.861
pro	269	299	323	329	326	349	357	386
Noord Nederland*	9.518	9.713	9.738	9.698	9.692	9.826	9.991	10.230
Nederland**	68.583	71.471	72.563	72.487	72.697	74.036	75.452	74.999

Bron: CFI formatiebestand 2001-2008

* Exclusief vo-personeel op aoc's en verticale scholen (roc) ** inclusief categorie "schoolsoort onbekend"

In Tabel 3 is het aantal fte's gewerkt door mannen en vrouwen weergegeven voor de afgelopen zeven jaar. Hier komt duidelijk een beeld naar voren dat in het voortgezet onderwijs steeds meer vrouwen werkzaam zijn. Hoewel het totaal aantal gewerkte fte's in het vo gestegen is, is het aantal fte's gewerkt door mannen gedaald afgelopen jaren. Het aantal fte's dat gewerkt wordt door vrouwen in het onderwijsveld is juist flink gestegen. Dit zien we zowel landelijk als regionaal.

² Docenten die een aanstelling hebben op meerdere scholen zijn op basis van de beschikbare gegevens niet altijd te achterhalen, althans niet voor 2008.

Tabel 3: Ontwikkeling werkgelegenheid docenten (excl. LIO's) 2001-2008 in fte naar geslacht

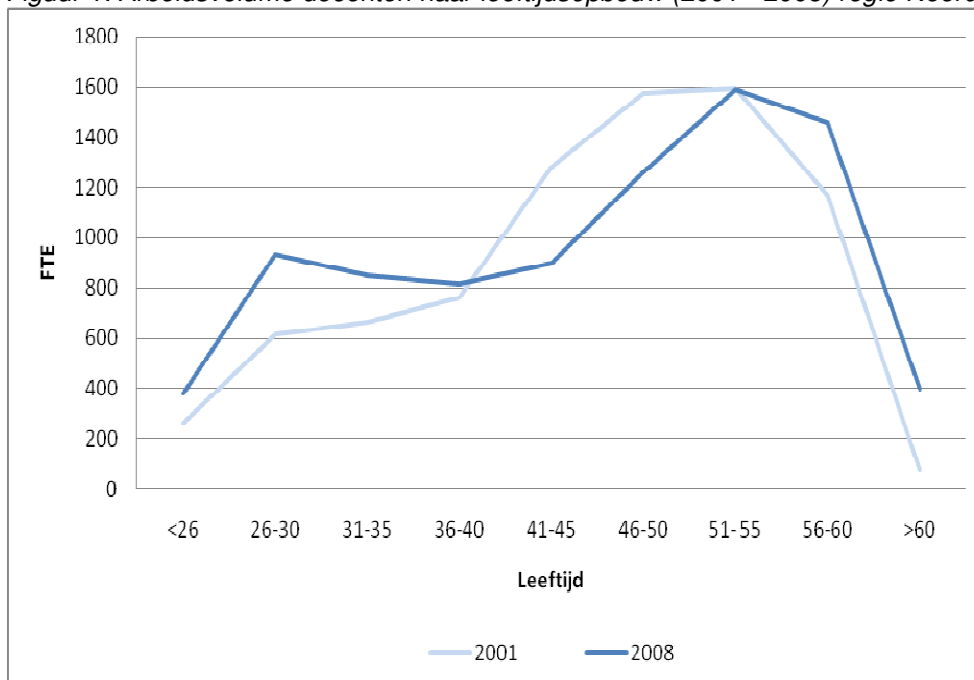
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Man	5.351	5.317	5.246	5.131	5.028	5.048	5.019	5.013
Vrouw	2.648	2.838	2.926	2.983	3.090	3.262	3.408	3.576
Noord Nederland*	7.999	8.155	8.172	8.114	8.117	8.310	8.427	8.589
Man	37.448	38.095	37.891	37.229	36.569	36.881	36.823	36.043
Vrouw	19.775	21.491	22.421	23.011	23.984	25.207	26.373	26.645
Nederland**	57.223	59.586	60.312	60.241	60.553	62.089	63.195	62.688

Bron: CFI formatiebestand 2001-2008

* Exclusief vo-personeel op aoc's en verticale scholen (roc) ** inclusief categorie "schoolsoort onbekend"

De vergrijzing van docenten in het voortgezet onderwijs is afgelopen jaren gestaag toegenomen in de regio Noord Nederland, zo wordt duidelijk zichtbaar in Figuur 1. Een grote groep docenten bevindt zich momenteel in de leeftijdscategorie 51-55 en zal binnen tien tot vijftien jaar het onderwijs verlaten. Daar staat wel tegenover dat ook het aantal jongeren (≤ 35 jaar) fors is toegenomen in de afgelopen jaren. Er is dus zowel sprake van *vergrijzing* als *vergroening* op de onderwijsarbeidsmarkt.

Figuur 1: Arbeidsvolume docenten naar leeftijdsopbouw (2001 - 2008) regio Noord Nederland

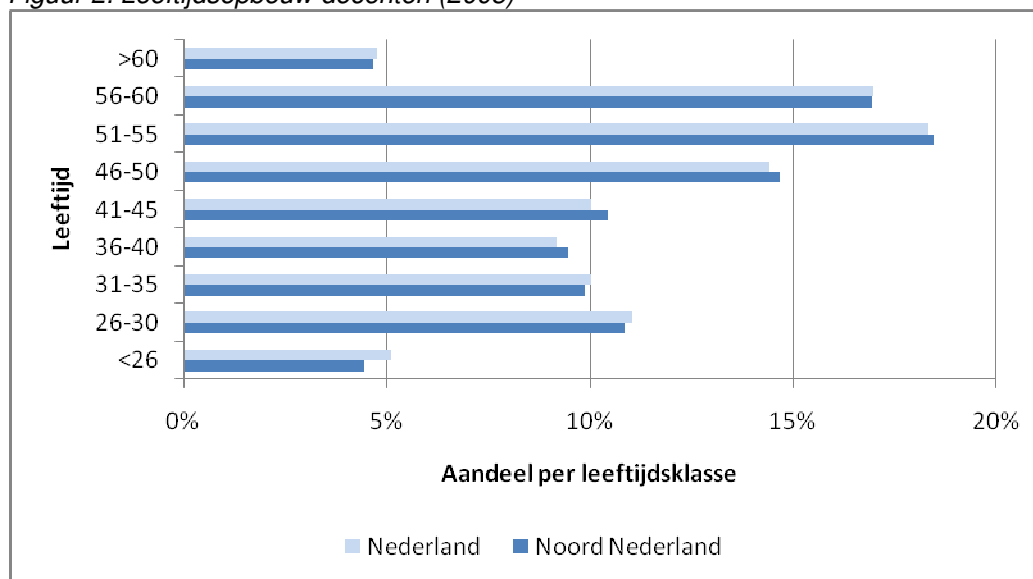
Bron: CFI formatiebestand 2001-2008

Voor de aanwas van nieuwe docenten geldt dat er nauwelijks verschillen zijn tussen de regio en Nederland als totaal. In *Voor de aanwas* van nieuwe docenten geldt dat er nauwelijks verschillen zijn tussen de regio en Nederland als totaal.

Figuur 2 is de leeftijdsopbouw van de docenten in de regio afgezet tegen de landelijke leeftijdsverdeling van docenten. In de regio Noord Nederland werken meer docenten in de

leeftijdscategorieën van 46-50 en 51-55. Voor de aanwas van nieuwe docenten geldt dat er nauwelijks verschillen zijn tussen de regio en Nederland als totaal.

Figuur 2: Leeftijdsopbouw docenten (2008)

Bron: CFI formatiebestand 2001-2008

Scholen ontvangen de komende jaren extra financiële middelen voor de versterking van de functiemix. Doel hiervan is dat meer docenten worden ingeschaald in schaal LC en LD. In de afgelopen jaren is juist het omgekeerde gebeurd, zo is te zien in

Tabel 4. Het percentage docenten dat volgens schaal LC uitbetaald krijgt is weliswaar toegenomen, maar daar staat tegenover dat het percentage docenten met schaal LD juist gezakt is sinds 2002³. Deze trend zien we zowel in de regio Noord Nederland als landelijk terug. De ontwikkeling van de functiemix op school- en bestuursniveau kunt u raadplegen via de site www.functiemix.nl ; u kunt dan ook instellingen vergelijken met regionale of landelijke gemiddelden.

Tabel 4: Schaalopbouw docenten 2002 – 2008 (o.b.v. fte)

		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Noord Nederland	schaal LB	67%	68%	68%	67%	67%	67%	68%
	schaal LC	14%	14%	14%	16%	17%	18%	17%
	schaal LD	18%	18%	17%	17%	16%	15%	15%
	schaal LE	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Nederland	schaal LB	66%	67%	66%	65%	64%	64%	64%
	schaal LC	13%	13%	14%	16%	17%	18%	19%
	schaal LD	20%	20%	19%	19%	18%	17%	17%
	schaal LE	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Bron: CFI formatiebestand 2001-2008

³ Deze gegevens zijn pas vanaf 2002 beschikbaar

De functiemix verschilt naar schoolsoort. Op praktijkscholen en categorale vmbo-scholen zijn de meeste docenten in LB ingeschaald. Op havo/vwo-scholen werken (vanouds) relatief veel LD-docenten.

Tabel 5: Schaalopbouw docenten 2008 naar schoolsoort (o.b.v. fte)

		vmbo	havo/vwo	mavo/havo/vwo	vmbo/havo/vwo	pro
Noord Nederland	schaal LB	72%	50%	60%	68%	95%
	schaal LC	26%	25%	11%	17%	4%
	schaal LD	2%	25%	28%	15%	0%
	schaal LE	0%	0%	1%	0%	1%
Nederland	schaal LB	75%	46%	60%	64%	91%
	schaal LC	21%	22%	16%	19%	8%
	schaal LD	3%	31%	24%	16%	1%
	schaal LE	0%	0%	1%	0%	0%

Bron: CFI formatiebestand 2001-2008

Het aantal uren dat gewerkt wordt door docenten met kleine deeltijdaanstellingen ($\leq 0,5$ fte) is de afgelopen jaren gestaag afgenomen. Het aantal uren dat in grote aanstellingen wordt gewerkt is eveneens afgenomen. Dit komt niet geheel overeen met het landelijke beeld. Daar zien we geen afname van het aantal grote aanstellingen tussen 2001 en 2008. Het aantal gewerkte uren in grotere aanstellingen ($\geq 0,8 - <1,0$ fte) is landelijk flink gestegen de afgelopen jaren, en deze ontwikkeling zien we ook in Noord Nederland terug.

Tabel 6: Aantal fte per deeltijdfactor

		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Noord Nederland	$\leq 0,5$ fte	391	405	393	395	387	352	353	354
	$\geq 0,5 - <0,8$ fte	1.448	1.475	1.471	1.514	1.505	1.520	1.540	1.624
	$\geq 0,8 - <1,0$ fte	1.023	1.158	1.231	1.251	1.301	1.424	1.505	1.660
	$\geq 1,0$ fte	5.136	5.116	5.076	4.953	4.924	5.013	5.017	4.951
Nederland	$\leq 0,5$ fte	2.896	3.016	3.018	2.942	2.883	2.767	2.749	2.670
	$\geq 0,5 - <0,8$ fte	10.861	11.307	11.560	11.580	11.622	11.669	11.702	11.888
	$\geq 0,8 - <1,0$ fte	7.734	8.555	9.276	9.775	10.377	11.171	11.884	12.453
	$\geq 1,0$ fte	35.733	36.708	36.458	35.944	35.670	36.482	36.860	35.737

Bron: CFI formatiebestand 2001-2008

In *Tabel 7* is de procentuele verdeling van het aantal fte per deeltijdfactor weergegeven. Hierdoor komt de stijgende populariteit van aanstellingen < 1.0 fte nog duidelijker naar voren. Zowel in de regio Noord Nederland als op landelijk niveau is afgelopen jaren het arbeidsvolume in aanstellingen < 1.0 fte gestegen ten koste van de grote aanstellingen ($\geq 1,0$ fte).

Tabel 7: Percentage fte per deeltijdfactor

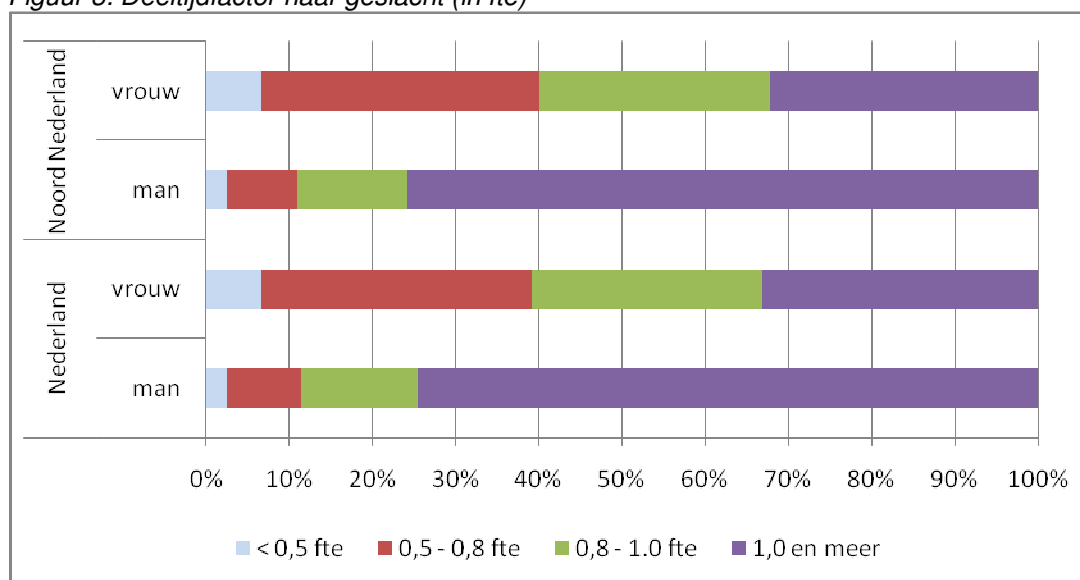
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Noord Nederland	$\leq 0,5$ fte	5%	5%	5%	5%	5%	4%	4%	4%
	$\geq 0,5 - <0,8$ fte	18%	18%	18%	19%	19%	18%	18%	19%
	$\geq 0,8 - <1,0$ fte	13%	14%	15%	15%	16%	17%	18%	19%
	$\geq 1,0$ fte	64%	63%	62%	61%	61%	60%	60%	58%
Nederland	$\leq 0,5$ fte	5%	5%	5%	5%	5%	4%	4%	4%
	$\geq 0,5 - <0,8$ fte	19%	19%	19%	19%	19%	19%	19%	19%
	$\geq 0,8 - <1,0$ fte	14%	14%	15%	16%	17%	18%	19%	20%
	$\geq 1,0$ fte	62%	62%	60%	60%	59%	59%	58%	57%

Bron: CFI formatiebestand 2001-2008

Deeltijdwerk is nog altijd het populairst onder vrouwen, zo blijkt uit

Figuur 3. Circa 40 procent van het arbeidsvolume van vrouwen wordt door deeltijders vervuld (< 0,8 fte). Bij mannen is dat ongeveer 10 procent (in Noord Nederland). Het percentage parttimers in Noord Nederland komt vrijwel overeen met het landelijk beeld.

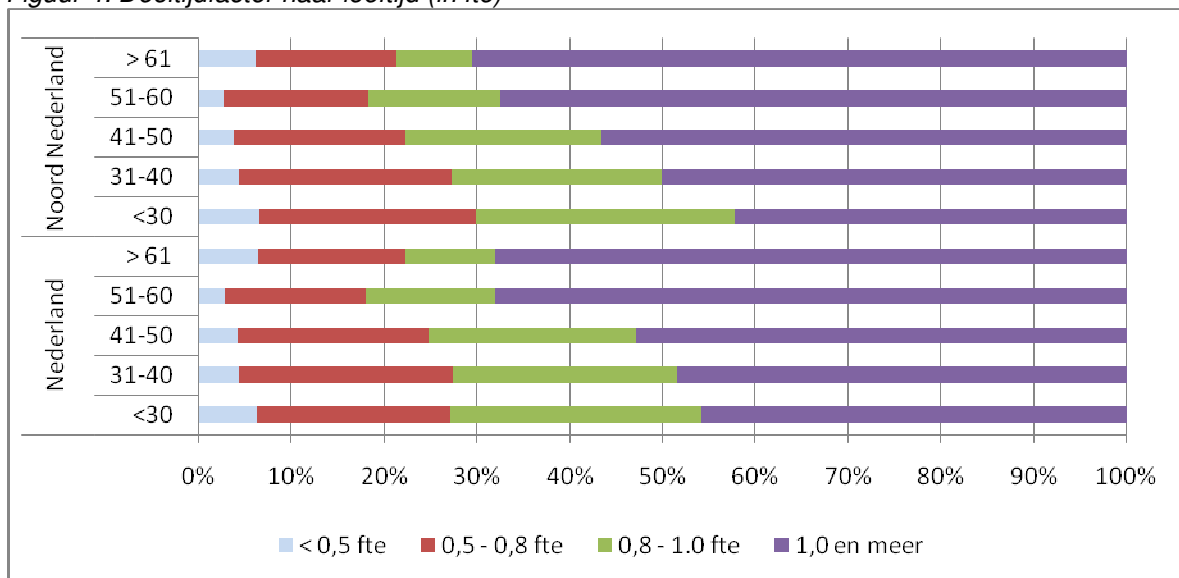
Figuur 3: Deeltijdfactor naar geslacht (in fte)

Bron: CFI formatiebestand 2001-2008

Deeltijdwerk komt vooral veel voor onder de jongere docenten. Zowel in de regio Noord Nederland als in Nederland als geheel zijn de meeste deeltijduren (<0,8 fte) te vinden in de groep onder de veertig. Het patroon in Noord Nederland is vrijwel identiek aan het landelijke beeld.

Figuur 4: Deeltijdfactor naar leeftijd (in fte)

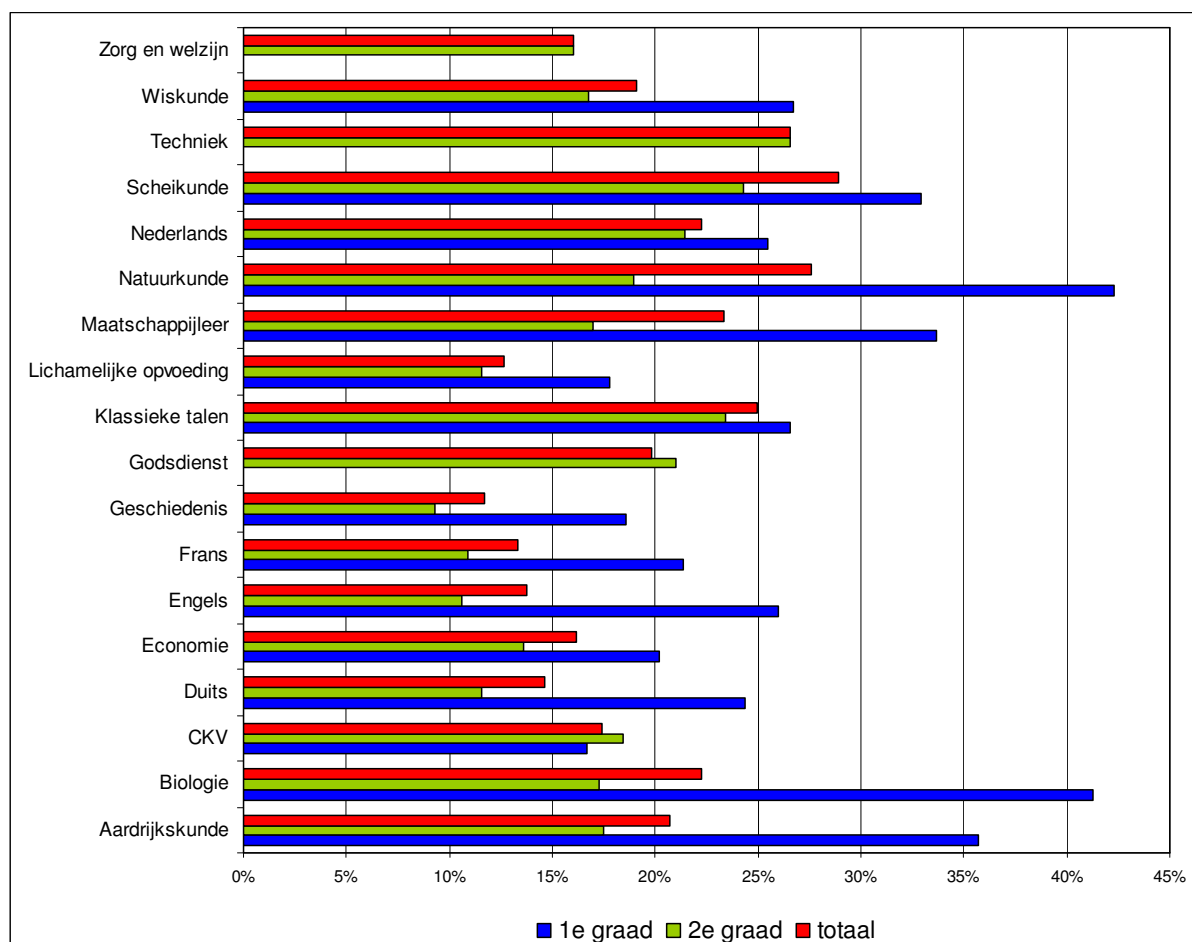
Bron: CFI formatiebestand 2001-2008

Tekortvakken in het voortgezet onderwijs

In het tweede deel wordt gefocust op docenten van 55 jaar en ouder en de vakken die zij geven. Daarbij wordt ook gekeken of het gaat om docenten met een eerstegraads of tweedegraads bevoegdheid. Deze informatie is gebaseerd op de integrale personeelstelling onderwijs (IPTO). Dit is de verzameling van gegevens over de bevoegdheid van leraren en de vakken die zij geven die scholen jaarlijks aan het ministerie van OCW dienen te leveren.

Figuur 5, Figuur 6, Figuur 7 en Figuur 8 tonen het percentage lesuren dat gegeven wordt door docenten van 55 jaar en ouder naar vak. Dit wordt per vak apart weergegeven voor het 1^e en 2^e graads lesgebied. Allereerst worden de cijfers gepresenteerd voor Noord Nederland als geheel, vervolgens worden deze cijfers uitgesplitst naar Groningen, Friesland en Drenthe. In Figuur 5 is te zien hoe in Noord Nederland als geheel met name de vakken scheikunde, natuurkunde, biologie en aardrijkskunde (1^e graad) vergrijsd zijn. Vergrijzing doet zich daarnaast meer voor in het 1^e graads lesgebied dan in het 2^e graads lesgebied.

Figuur 5. Percentage lesuren gegeven door docenten van 55 jaar en ouder naar vakkencluster in Noord Nederland

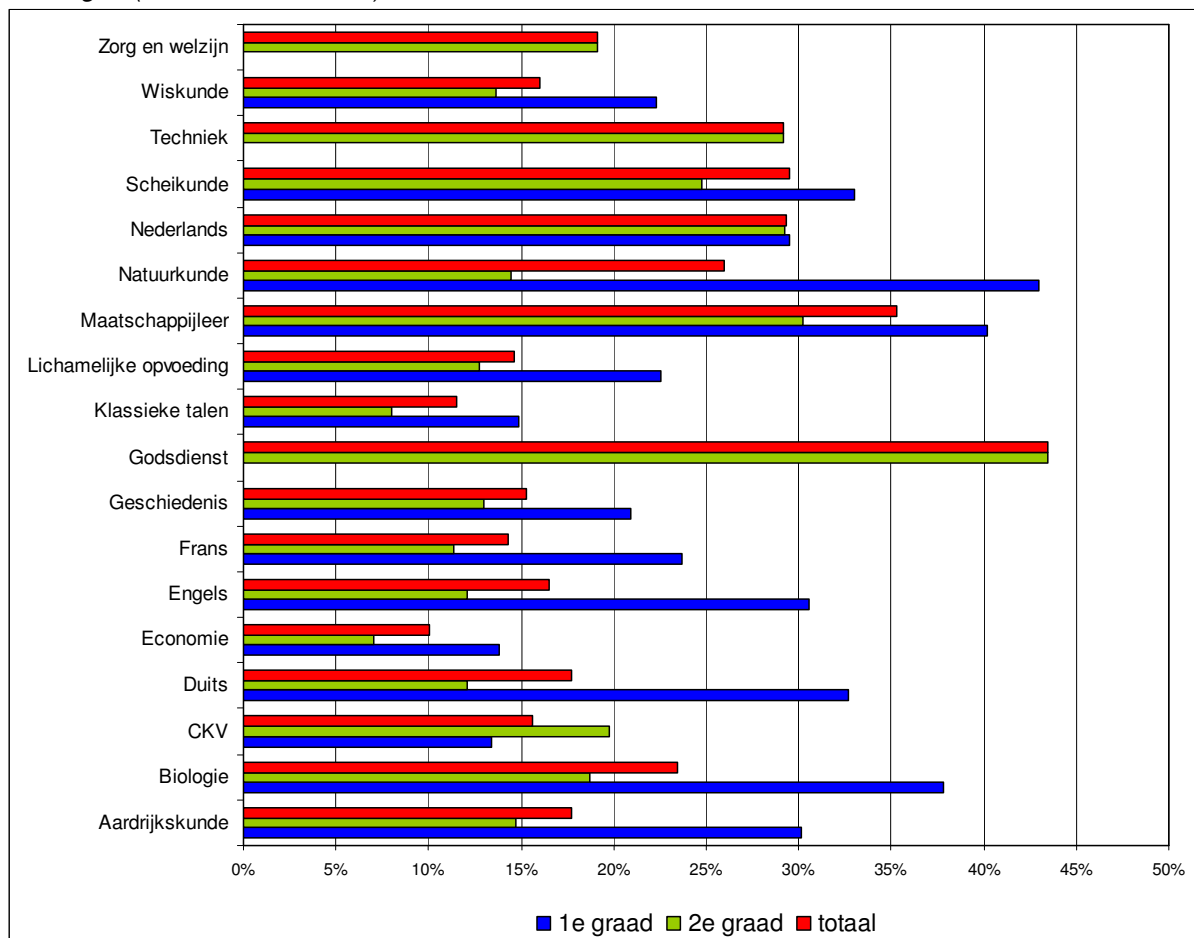

Bron: *lpto 2006*

Wanneer we deze cijfers uitsplitsen naar Groningen, Friesland en Drenthe dan komt naar voren dat voor alle regio's geldt dat voor vrijwel alle vakken het percentage lesuren dat gegeven wordt door 55+-ers hoger ligt bij de 1^e graads lesgebieden. Verder doet zich nog een aantal verschillen voor. Deze

worden hierna besproken. In Groningen is ook een vergrijzing waarneembaar onder docenten die maatschappijleer geven (zie Figuur 6).

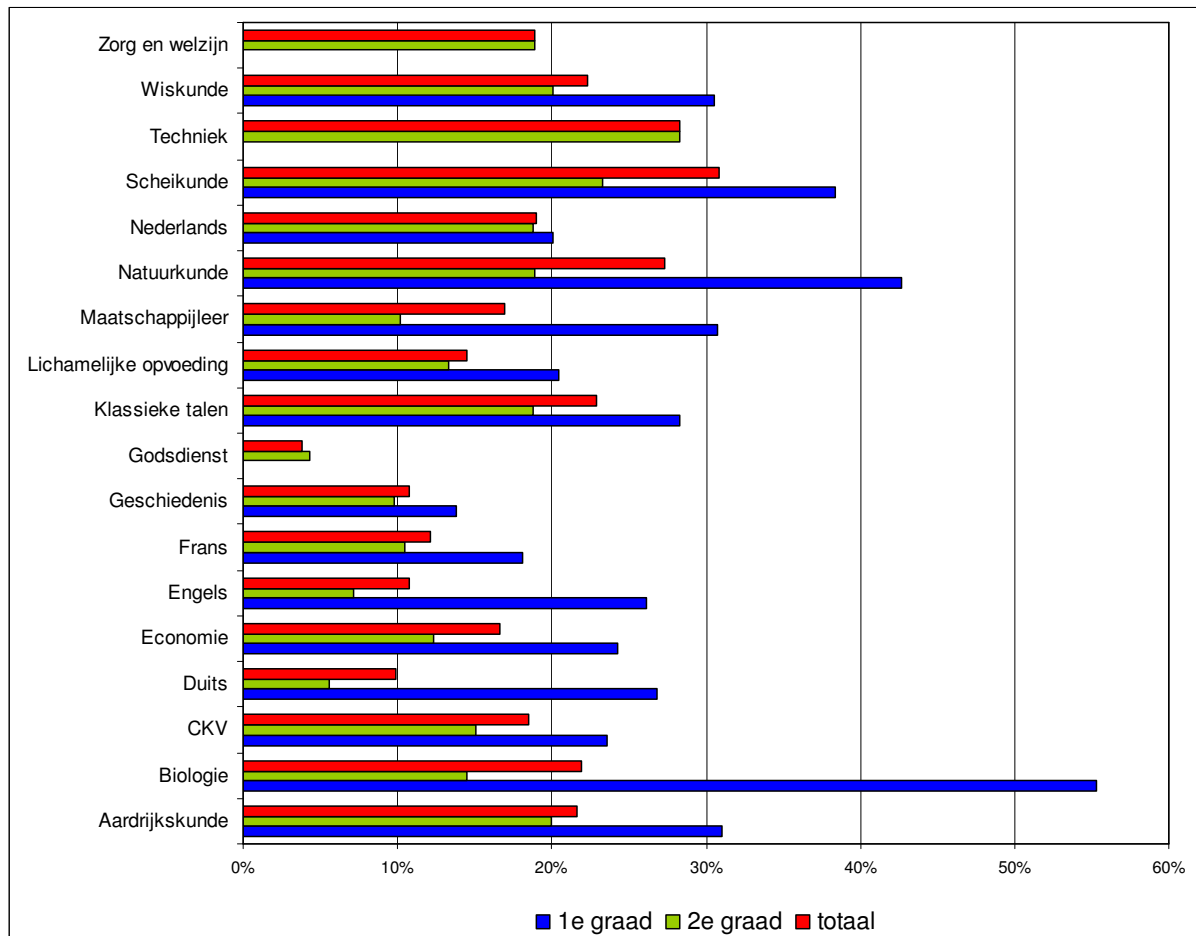
Figuur 6. Percentage lesuren gegeven door docenten van 55 jaar en ouder naar vakkencluster in Groningen (incl. Noord-Drenthe)

Bron: Ipto 2006

In Friesland valt op dat het vak biologie sterk vergrijsd is met een percentage lesuren dat gegeven wordt door 55+-ers van boven de vijftig procent.

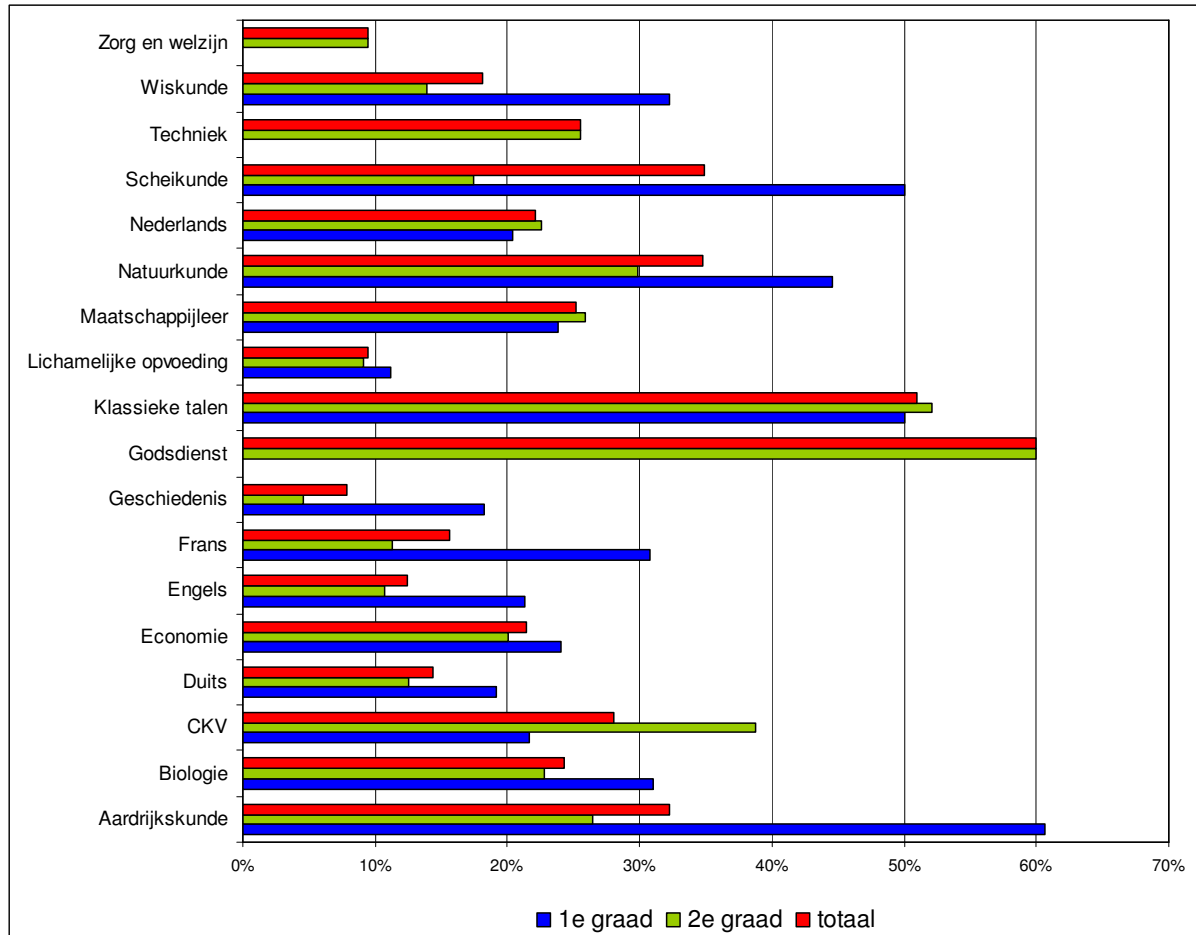
Figuur 7. Percentage lesuren gegeven door docenten van 55 jaar en ouder naar vakkencluster in Friesland

Bron: Ipto 2006

Tot slot zien we in Drenthe dat ook de klassieke talen hier vergrijsd zijn en dat er sprake is van een sterke vergrijzing bij het vak aardrijkskunde: meer dan 60% van de lesuren aardrijkskunde wordt gegeven door 55+-ers.

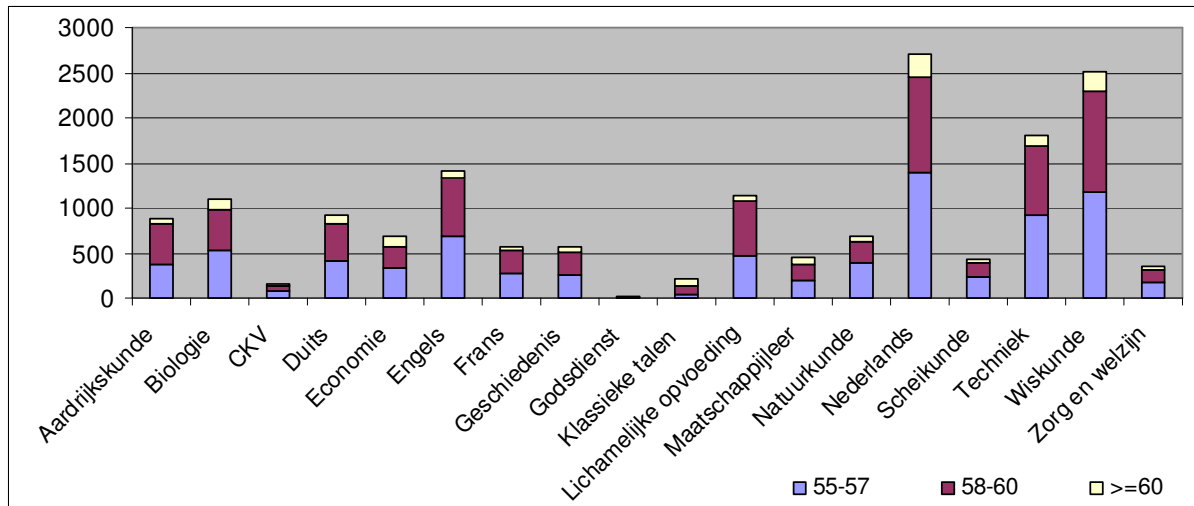
Figuur 8. Percentage lesuren gegeven door docenten van 55 jaar en ouder naar vakkencluster in Drenthe (Midden en Zuid-Drenthe, Noord-Drenthe is meegenomen bij Groningen)

Bron: Ipto 2006

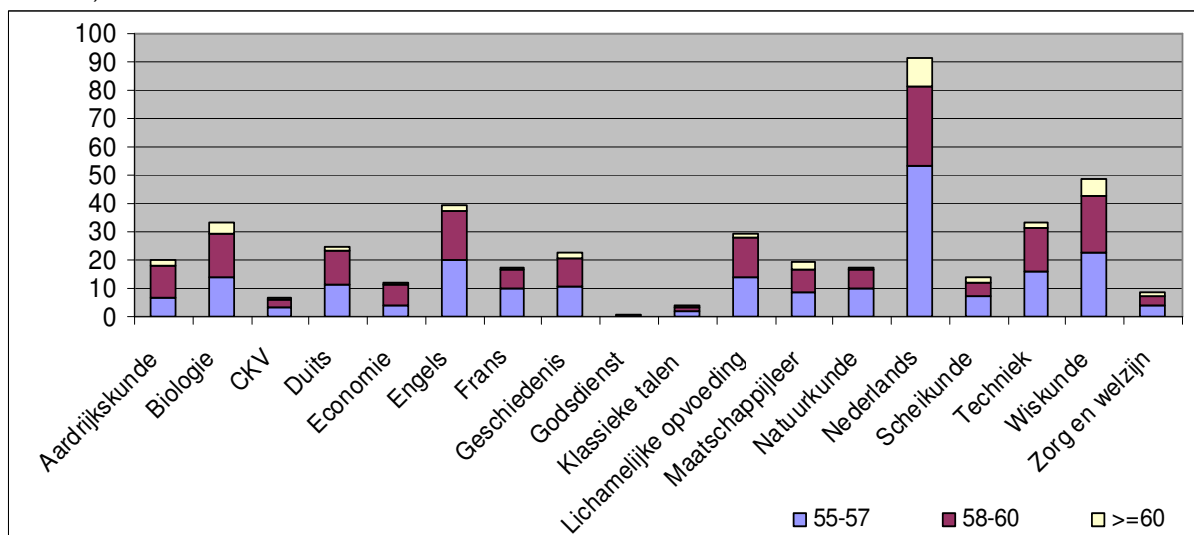
In Figuur 9, Figuur 10, Figuur 11 en Figuur 12 wordt inzichtelijk gemaakt hoeveel fte gegeven wordt door docenten van 55 jaar en ouder per vak. In Figuur 9 worden de cijfers voor Noord Nederland als geheel gepresenteerd. Een onderlinge vergelijking tussen de vakken brengt naar voren dat bij Nederlands, Techniek en Wiskunde het grootste aantal fte door docenten van 55 jaar en ouder gegeven wordt. Het gaat hier om de meer algemene vakken die in uren het meest worden gegeven.

Figuur 9. Aantal fte gegeven door docenten van 55 jaar en ouder naar vak in Noord-Nederland

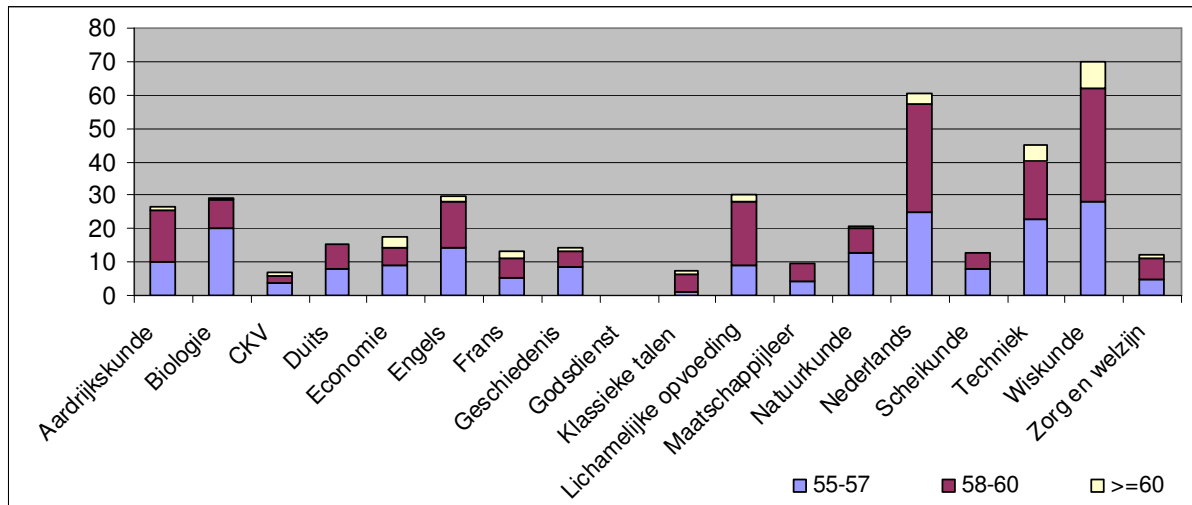
In Figuur 10, Figuur 11 en Figuur 12 worden de cijfers uitgesplitst voor Groningen, Friesland en Drenthe.

Figuur 10. Aantal fte gegeven door docenten van 55 jaar en ouder naar vak in Groningen (incl. Noord-Drenthe)

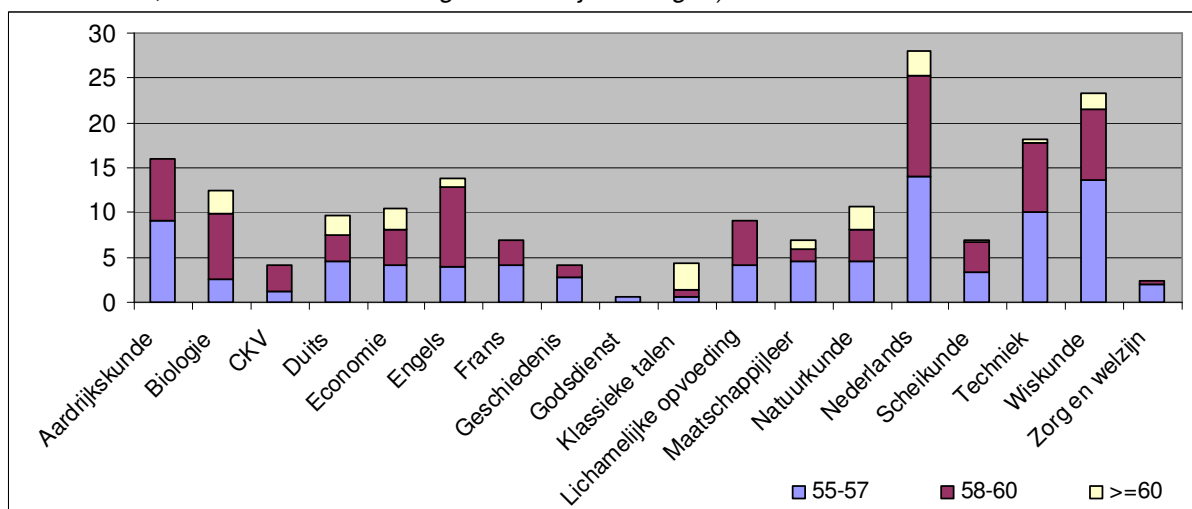
Bron: lpto 2006

Figuur 11. Aantal fte gegeven door docenten van 55 jaar en ouder naar vak in Friesland

Bron: Ipto 2006

Figuur 12. Aantal fte gegeven door docenten van 55 jaar en ouder naar vak in Drenthe (Midden en Zuid-Drenthe, Noord-Drenthe is meegenomen bij Groningen)

Bron: Ipto 2006

De verschillende regio's laten een redelijk vergelijkbaar beeld zien als het totaalplaatje zoals gepresenteerd in Tabel 8. De situatie in Groningen wijkt alleen iets af. Hier is het vak techniek minder vergrijsd, zeker in verhouding tot het vak engels.

In Tabel 8, Tabel 9, Tabel 10 en Tabel 11 wordt het aantal fte dat gegeven wordt door docenten van 55 jaar en ouder uitgesplitst naar 1^e en 2^e graads lesgebied. In Tabel 8 worden allereerst de cijfers voor heel Noord Nederland gepresenteerd. Duidelijk wordt dat in het 1^e graads lesgebied het vak wiskunde er uitspringt: maar liefst 853 fte wordt hierbij gegeven door docenten van 55 jaar en ouder. Kijken we naar 2^e graads lesgebieden dan vormt het vak Nederlands de grootste uitschieter.

Tabel 8. Aantal fte gegeven door docenten van 55 jaar en ouder in Noord Nederland

	1e graads lesgebied	2e graads Lesgebied
Aardrijkskunde	259	618
Biologie	425	677
CKV	65	86
Duits	367	546
Economie	350	330
Engels	555	851
Frans	203	367
Geschiedenis	248	318
Godsdienst	0	10
Klassieke talen	116	103
Lichamelijke opvoeding	223	914
Maatschappijleer	260	182
Natuurkunde	450	243
Nederlands	586	2123
Scheikunde	304	135
Techniek	0	1809
Wiskunde	853	1648
Zorg en welzijn	0	357
Totaal	5266	11318

De cijfers voor Groningen, Friesland en Drenthe zijn redelijk vergelijkbaar met dit totaalbeeld (zie Tabel 9, Tabel 10 en Tabel 11). Wel valt op dat in Groningen het vak Nederlands ook bij de 1^e graads lesgebieden het hoogste scoort als het gaat om het aantal fte gegeven door docenten van 55 jaar en ouder. In Friesland vormen, naast Nederlands, ook wiskunde en techniek uitschieters bij de 2^e graads lesgebieden.

Tabel 9. Aantal fte gegeven door docenten van 55 jaar en ouder in Groningen (incl. Noord-Drenthe)

	1e graads lesgebied	2e graads lesgebied
Aardrijkskunde	6	14
Biologie	13	20
CKV	4	2
Duits	13	11
Economie	6	6
Engels	18	22
Frans	7	11
Geschiedenis	8	14
Godsdienst	0	1
Klassieke talen	2	1
Lichamelijke opvoeding	8	22
Maatschappijleer	8	11
Natuurkunde	12	6
Nederlands	25	66
Scheikunde	8	6
Techniek	0	34
Wiskunde	18	31
Zorg en welzijn	0	9
Totaal	156	286

Bron: Ipto 2006

Tabel 10. Aantal fte gegeven door docenten van 55 jaar en ouder in Friesland

	1e graads lesgebied	2e graads Lesgebied
Aardrijkskunde	6	21
Biologie	14	15
CKV	3	4
Duits	9	7
Economie	9	9
Engels	14	15
Frans	5	9
Geschiedenis	5	9
Godsdienst	0	0
Klassieke talen	4	4
Lichamelijke opvoeding	7	23
Maatschappijleer	5	5
Natuurkunde	11	9
Nederlands	13	48
Scheikunde	8	5
Techniek	0	45
Wiskunde	21	49
Zorg en welzijn	0	12
Totaal	133	288

Tabel 11. Aantal fte gegeven door docenten van 55 jaar en ouder in Drenthe (Midden en Zuid-Drenthe)

	1e graads lesgebied	2e graads lesgebied
Aardrijkskunde	6	10
Biologie	3	9
CKV	2	2
Duits	4	6
Economie	4	6
Engels	3	10
Frans	3	4
Geschiedenis	2	2
Godsdienst	0	1
Klassieke talen	2	2
Lichamelijke opvoeding	2	7
Maatschappijleer	3	4
Natuurkunde	5	6
Nederlands	5	23
Scheikunde	5	2
Techniek	0	18
Wiskunde	10	13
Zorg en welzijn	0	2
Totaal	60	128

Bron: Ipto 2006

B. Arbeidsmarktprognoses 2009-2013

Bij gebruik van de bron voor deze gegevens, Mirror Arbeidsmarktprognoses, is het nog niet mogelijk om de RPA-indeling te hanteren. Vooralsnog kan in Mirror alleen de RBA-indeling worden gebruikt. RBA staat voor Regionaal Bureau Arbeidsvoorziening. Deze indeling is de voorloper van de RPA-indeling en wijkt iets af van de RPA-indeling. Dit betekent dat de tabellen in dit onderdeel gebaseerd zijn op een gebied dat kleiner is dan RPA's 1 t/m 6. RBA Groningen is ruwweg gelijk aan RPA Noord-Groningen, RPA Oost-Groningen en RPA Centraal-Groningen. Daarnaast omvat RBA Groningen nog vier Drentse gemeenten (Aa en Hunze, Assen, Noordenveld en Tynaarlo). RBA Friesland is gelijk aan RPA Fryslân en RBA Drenthe is gelijk aan RPA Zuid- en Midden-Drenthe, met uitzondering van de gemeenten Aa en Hunze, Assen, Noordenveld en Tynaarlo.

In dit hoofdstuk worden de ontwikkelingen in de onderwijsarbeidsmarkt in uw regio getoond. Berekeningen van deze prognoses voor de komende vier jaar zijn gebaseerd op doorberekeningen van cijfers uit 2005. Er is voor gekozen om de cijfers te tonen die uitgaan van laagconjunctuur.

De volgende elementen van de onderwijsarbeidsmarkt komen in dit hoofdstuk aan bod: verwachte uitstroom, verwachte instroom, de ontwikkeling van de werkgelegenheid en de vraag naar personeel. Een deel van de gegevens wordt uitgesplitst naar onderwijsvorm.

Tabel 12 toont de ontwikkeling van de leerlingaantallen in uw regio en in geheel Nederland. De jaren na 2009 tonen een groeipercentage ten opzichte van 2009, dat wil zeggen dat er in Nederland in 2013 een stijging in het leerlingaantal verwacht wordt van 1,4% ten opzichte van 2009. Voor de regio Noord Nederland valt op dat de leerlingaantallen in alle drie de provincies sterker toenemen dan in Nederland als geheel. De hoogste stijging wordt verwacht in Drenthe, gevolgd door Friesland en Groningen.

Tabel 12. Ontwikkeling leerlingaantallen (ontwikkeling ten opzichte van 2009)

	2009	2010	2011	2012	2013
Drenthe	21.451	0,4%	1,5%	3,0%	4,2%
Friesland	34.647	0,1%	0,9%	2,1%	3,1%
Groningen	32.163	-0,1%	0,5%	1,5%	2,2%
Nederland	876.791	-0,4%	-0,1%	0,6%	1,4%

Bron: Mirror Arbeidsmarktprognoses

In Tabel 13 wordt de uitstroom van onderwijzend personeel uit de onderwijsarbeidsmarkt getoond. De verwachte uitstroom is weergegeven als percentage van de totale werkgelegenheid (van onderwijzend personeel in het voortgezet onderwijs). Ofwel, 7% van het onderwijzend personeel verlaat de onderwijsarbeidsmarkt in Nederland in 2009.

De cijfers van de drie noordelijke provincies volgen grofweg het landelijk beeld, zij het dat de percentages in Friesland en Groningen iets minder toenemen.

Tabel 13. Percentage uitstroom onderwijzend personeel t.o.v. de totale werkgelegenheid

	2009	2010	2011	2012	2013
Drenthe	8%	8%	8%	8%	9%
Friesland	7%	7%	7%	7%	8%
Groningen	7%	7%	7%	8%	8%
Nederland	7%	7%	8%	9%	9%

Bron: Mirror Arbeidsmarkttramingen

In Tabel 14 wordt een precisering van deze uitstroom getoond. De tabel toont het uitstroomcijfer (het absolute aantal) en de procentuele verdeling over vijf uitstroomrichtingen (stille reserve, (pre)pensioen, overlijden, WAO/WIA, en overig). De term stille reserve staat voor het uitstromen naar een andere baan, buiten de onderwijsarbeidsmarkt. Met name voor Friesland maar ook voor Groningen geldt dat er minder onderwijzend personeel zal uitstromen naar ander werk (stille reserve) dan landelijk gezien verwacht wordt. De uitstroom naar (pre)pensioen is in Groningen en Friesland hoger.

Tabel 14. Verwachte uitstroom onderwijzend personeel 2009-2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Groningen	Uitstroom fte	153	158	154	173	169
	... naar stille reserve	25%	20%	19%	20%	21%
	... naar (pre)pensioen	47%	50%	50%	50%	49%
	... door overlijden	3%	2%	2%	2%	2%
	... naar WAO WIA	6%	6%	6%	6%	5%
	... naar overig	20%	21%	23%	22%	23%
Friesland	Uitstroom fte	168	177	171	177	185
	... naar stille reserve	18%	16%	17%	19%	18%
	... naar (pre)pensioen	58%	53%	52%	45%	52%
	... door overlijden	4%	3%	1%	3%	2%
	... naar WAO WIA	5%	6%	5%	6%	6%
	... naar overig	16%	23%	24%	27%	23%
Drenthe	Uitstroom fte	103	104	113	115	122
	... naar stille reserve	23%	20%	24%	23%	22%
	... naar (pre)pensioen	49%	49%	44%	47%	48%
	... door overlijden	3%	3%	2%	2%	1%
	... naar WAO WIA	6%	4%	7%	5%	7%
	... naar overig	19%	24%	22%	23%	22%
Nederland	Uitstroom fte	4.148	4.236	4.547	4.743	4.845
	... naar stille reserve	27%	25%	25%	26%	27%
	... naar (pre)pensioen	47%	46%	46%	44%	43%
	... door overlijden	3%	2%	2%	2%	2%
	... naar WAO WIA	6%	6%	6%	5%	6%
	... naar overig	18%	20%	22%	22%	22%

Bron: Mirror Arbeidsmarkttramingen

In Tabel 15 wordt de ontwikkeling van de werkgelegenheid van onderwijzend personeel getoond. Achtereenvolgens worden werkgelegenheid, vervangingsvraag en uitbreidingsvraag in fte (voltijdseenheden) getoond. De werkgelegenheid is in de jaren na 2009 getoond als groeipercentage ten opzichte van 2009. Voor Nederland als totaal blijkt dat er sprake zal zijn van heel licht toenemende werkgelegenheid in het voortgezet onderwijs, waarbij tussen de verschillende onderwijsvormen kleine verschillen bestaan.

De *vervangingsvraag* is gelijk aan de uitstroom die in bovenstaande tabellen is getoond; immers, uitstroom wordt doorgaans vervangen. De vraag naar *uitbreiding* komt voort uit een toename van leerlingen. Overeenkomstig met de leerlingaantallen van Tabel 12, zal deze in Nederland eerst licht dalen voordat er weer sprake is van toenemende vraag.

Hoewel de werkgelegenheid in het noorden van Nederland het hardst stijgt in Drenthe, is de uitbreidingsvraag het hoogst in Friesland, omdat daar de uitstroom (vervangingsvraag) hoger is dan in Drenthe. Voor alle drie de gebieden geldt dat de werkgelegenheid meer toeneemt dan in de rest van Nederland.

Tabel 15. Ontwikkeling werkgelegenheid docenten 2009-2013 in fte

			2009	2010	2011	2012	2013	
Groningen	Werkgelegenheid fte	vmbo	-	-	-	-	-	
		havo/vwo	80	0%	0%	1%	2%	
		vmbo-t/havo/vwo	221	0%	0%	1%	2%	
		vmbo/havo/vwo	1863	0%	0%	1%	2%	
		pro	86	0%	0%	1%	2%	
		Totaal*	2251	0%	0%	1%	2%	
	Vervangingsvraag fte	vmbo	-	-	-	-	-	
		havo/vwo	4	5	5	8	7	
		vmbo-t/havo/vwo	15	18	15	14	17	
		vmbo/havo/vwo	132	132	130	147	142	
		pro	3	3	4	4	4	
		Totaal*	153	158	154	173	169	
	Uitbreidingsvraag fte	Totaal*	-8	-2	13	22	15	
	Friesland	Werkgelegenheid fte	vmbo	207	0%	1%	2%	3%
			havo/vwo	27	0%	1%	2%	3%
vmbo-t/havo/vwo			-	-	-	-	-	
vmbo/havo/vwo			2207	0%	1%	2%	3%	
pro			59	0%	1%	2%	3%	
Totaal*			2500	0%	1%	2%	3%	
Vervangingsvraag fte		vmbo	18	16	15	16	16	
		havo/vwo	2	2	1	1	2	
		vmbo-t/havo/vwo	-	-	-	-	-	

		vmbo/havo/vwo	147	156	151	155	165
		pro	1	4	4	4	3
		Totaal*	168	177	171	177	185
	Uitbreidingsvraag fte	Totaal*	4	2	20	29	27
Drenthe	Werkgelegenheid fte	vmbo	22	0%	1%	3%	4%
		havo/vwo	-	-	-	-	-
		vmbo-t/havo/vwo	58	0%	1%	3%	4%
		vmbo/havo/vwo	1348	0%	1%	3%	4%
		pro	71	0%	1%	3%	4%
		Totaal*	1499	0%	1%	3%	4%
	Vervangingsvraag fte	vmbo	1	1	1	2	1
		havo/vwo	-	-	-	-	-
		vmbo-t/havo/vwo	3	4	4	5	5
		vmbo/havo/vwo	97	96	103	104	110
		pro	2	4	5	4	6
		Totaal*	103	104	113	115	122
	Uitbreidingsvraag fte	Totaal*	6	6	17	22	18
Nederland	Werkgelegenheid fte	vmbo	5.581	-1%	0%	0%	1%
		havo/vwo	1.571	-1%	0%	0%	1%
		vmbo-t/havo/vwo	8.334	0%	0%	1%	1%
		vmbo/havo/vwo	41.832	0%	0%	1%	2%
		pro	1.960	0%	0%	1%	2%
		Totaal*	59.286	0%	0%	1%	1%
	Vervangingsvraag fte	vmbo	412	413	448	492	478
		havo/vwo	99	105	112	121	120
		vmbo-t/havo/vwo	562	590	616	650	684
		vmbo/havo/vwo	2.989	3.039	3.264	3.368	3.441
		pro	86	88	108	112	122
		Totaal*	4.148	4.236	4.547	4.743	4.845
	Uitbreidingsvraag fte	Totaal*	-299	-220	179	415	470

*Inclusief categorie "schoolsoort onbekend"

Bron: *Mirror Arbeidsmarkttramingen*

In Tabel 16 wordt de verwachte instroom van onderwijzend personeel in de komende vier jaar getoond (in fte). Er wordt onderscheid gemaakt naar instroom vanuit de opleiding en instroom vanuit stille reserve. Dit laatste staat voor mensen met werkervaring in het onderwijs die na een periode van ander werk (buiten de onderwijsarbeidsmarkt) weer voor het onderwijs kiezen.

Op landelijk niveau zien we dat de instroom van docenten de komende jaren oploopt. Dit wordt veroorzaakt door de stijging van instroom uit de opleiding die groter is dan de daling van de instroom uit stille reserve.

De cijfers voor Groningen, Friesland en Drenthe schommelen de komende vier jaren meer dan het landelijke cijfer. Groningen en Friesland vertonen in 2011 een dip in de instroom, om daarna weer flink te stijgen. Drenthe heeft dit in mindere mate.

Tabel 16. Verwachte instroom docenten 2009-2013 in fte

			2009	2010	2011	2012	2013	
Groningen	Instroom fte	vmbo	-	-	-	-	-	
		havo/vwo	4	4	3	4	5	
		vmbo-t/havo/vwo	10	11	10	8	11	
		vmbo/havo/vwo	88	86	82	90	89	
		pro	3	2	2	3	3	
		Totaal*	104	103	98	105	108	
		Instroom uit opleiding fte	vmbo	-	-	-	-	-
		havo/vwo	2	1	1	2	2	
		vmbo-t/havo/vwo	5	5	5	4	6	
		vmbo/havo/vwo	42	41	40	52	52	
		pro	1	1	1	1	1	
		Totaal*	50	49	47	59	61	
		Instroom uit stille reserve fte	vmbo	-	-	-	-	-
			havo/vwo	1	2	1	0	1
			vmbo-t/havo/vwo	4	4	3	2	3
			vmbo/havo/vwo	38	35	32	29	30
			pro	1	1	1	1	1
			Totaal*	45	42	37	32	35
	Friesland	Instroom fte	vmbo	12	13	12	10	13
			havo/vwo	2	2	1	0	2
			vmbo-t/havo/vwo	-	-	-	-	-
vmbo/havo/vwo			112	118	104	111	113	
pro			1	2	3	4	2	
Totaal*			126	135	119	125	130	
Instroom uit opleiding fte		vmbo	6	7	6	5	7	
		havo/vwo	1	1	1	0	1	
		vmbo-t/havo/vwo	-	-	-	-	-	
		vmbo/havo/vwo	61	63	57	70	70	
		pro	1	1	1	2	1	
		Totaal*	69	73	65	77	80	
Instroom uit stille reserve fte		vmbo	4	4	3	3	2	
		havo/vwo	0	1	0	0	1	
		vmbo-t/havo/vwo	-	-	-	-	-	
		vmbo/havo/vwo	43	44	34	31	33	
		pro	0	1	1	1	0	

		Totaal*	47	49	38	34	36
Drenthe	Instroom fte	vmbo	1	1	1	1	1
		havo/vwo	-	-	-	-	-
		vmbo-t/havo/vwo	2	4	4	5	4
		vmbo/havo/vwo	74	76	80	84	82
		pro	2	3	2	3	5
		Totaal*	79	84	87	93	92
	Instroom uit opleiding fte	vmbo	1	1	1	0	0
		havo/vwo	-	-	-	-	-
		vmbo-t/havo/vwo	1	1	2	2	2
		vmbo/havo/vwo	37	40	44	46	47
		pro	1	2	1	1	3
		Totaal*	40	44	48	50	52
	Instroom uit stille reserve fte	vmbo	0	0	1	0	0
		havo/vwo	-	-	-	-	-
		vmbo-t/havo/vwo	1	2	1	2	1
		vmbo/havo/vwo	35	29	28	31	30
		pro	1	1	1	1	1
		Totaal*	37	32	30	34	32
Nederland	Instroom fte	vmbo	291	315	335	357	366
		havo/vwo	64	77	79	88	90
		vmbo-t/havo/vwo	396	440	466	473	518
		vmbo/havo/vwo	2.216	2.263	2.340	2.432	2.511
		pro	60	65	77	82	100
		Totaal*	3.028	3.161	3.297	3.433	3.585
	Instroom uit opleiding fte	vmbo	155	172	175	187	193
		havo/vwo	34	37	42	41	47
		vmbo-t/havo/vwo	210	227	245	248	291
		vmbo/havo/vwo	1.153	1.173	1.258	1.364	1.464
		pro	31	34	39	40	48
		Totaal*	1.583	1.644	1.759	1.879	2.044
	Instroom uit stille reserve fte	vmbo	121	112	116	120	118
		havo/vwo	27	32	25	31	25
		vmbo-t/havo/vwo	165	169	162	159	162
		vmbo/havo/vwo	967	909	869	878	868
		pro	25	22	24	24	26
		Totaal*	1.305	1.243	1.196	1.213	1.201

* inclusief categorie "schoolsoort onbekend"

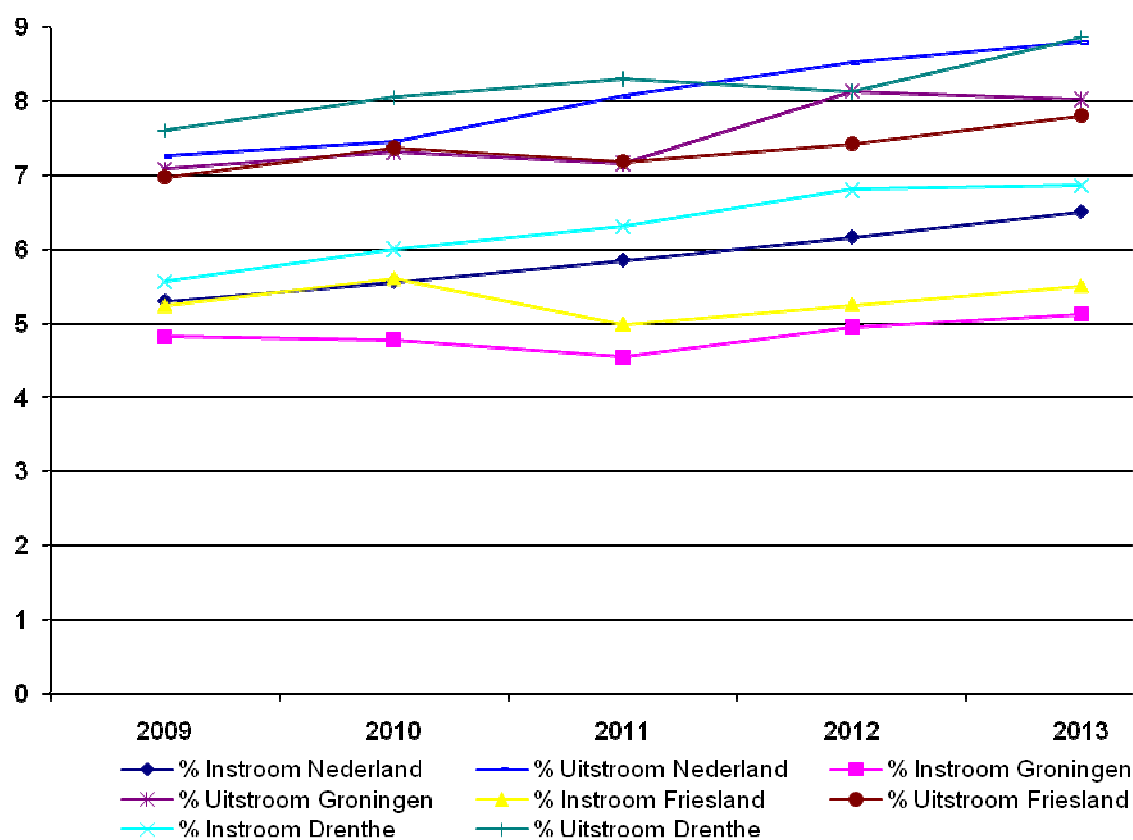
Bron: Mirror Arbeidsmarkttramingen

Vervolgens worden in onderstaande figuur de instroom in en uitstroom uit de onderwijsarbeidsmarkt van uw regio en die van Nederland in één overzicht getoond. In de figuur worden in- en uitstroom als percentage van de totale werkgelegenheid van het onderwijzend personeel getoond.

De landelijke uitstroom uit het voortgezet onderwijs loopt de komende jaren op van 7,2% in 2009 naar 8,5% in 2013. In alle jaren is de uitstroom hoger dan de instroom, en dit verschil blijft ongeveer gelijk over de jaren.

Ook uit deze figuur wordt duidelijk dat de noordelijke provincies sterker schommelen dan het landelijk beeld in de komende vier jaar. De uitstroom in Drenthe zal in 2013 op hetzelfde niveau liggen als die van Nederland, evenals de instroom. Voor de andere twee regio's geldt dat in- en uitstroom lager liggen, maar het gat ertussen is vergelijkbaar groot.

Figuur 13. Instroom en uitstroom docenten in het VO tov de totale werkgelegenheid (2009-2013)

Bovenstaande prognoses voor de noordelijke regio worden nog eens duidelijk gemaakt door in Tabel 17 de absolute aantallen van instromers en uitstromers (in fte) te tonen. Onderaan staat het verschil tussen instroom en uitstroom in absolute aantallen. Hier wordt duidelijk dat het tekort in Drenthe absoluut gezien het kleinst is.

Tabel 17. Instroom vs uitstroom van docenten regio Noord-Nederland

		2009	2010	2011	2012	2013
Groningen	Instroom fte	104	103	98	105	108
	Uitstroom fte	153	158	154	173	169

	Instroom vs uitstroom	-49	-55	-56	-68	-61
Friesland	Instroom fte	126	135	119	125	130
	Uitstroom fte	168	177	171	177	185
	Instroom vs uitstroom	-42	-42	-52	-52	-55
Drenthe	Instroom fte	79	84	87	93	92
	Uitstroom fte	103	104	113	115	122
	Instroom vs uitstroom	-24	-20	-26	-21	-30

C. Vacaturegegevens

In dit hoofdstuk worden vacaturegegevens en verzuimcijfers van de onderwijsarbeidsmarkt in uw regio gepresenteerd, tezamen met die van Nederland.

De bron voor deze vacaturegegevens is de Onderwijsarbeidsmarktbarometer. Het ministerie van OCW laat per kwartaal metingen uitvoeren om zicht te krijgen op het aantal ontstane en openstaande vacatures. De arbeidsmarktbarometer heeft alléén regionale cijfers op het niveau van de RBA-gebieden. Dit betekent dat net als bij onderdeel B van dit rapport de tabellen met vacaturegegevens gebaseerd zijn op RPA Groningen (Noord-, Oost- en Centraal-Groningen) plus Aa en Hunze, Assen, Noordenveld en Tynaarlo; RPA Fryslân; en RPA Drenthe (zonder Aa en Hunze, Assen, Noordenveld en Tynaarlo). De bron voor de verzuimcijfers is het verzuimonderzoek van Regioplan (2005). Ook voor de verzuimcijfers geldt dat deze uitsluitend op RBA-niveau beschikbaar zijn en hier gepresenteerd worden voor de RBA's Groningen, Friesland en Drenthe.

In Tabel 18 worden de ontstane en openstaande vacatures van drie jaren getoond, als percentage van de totale werkgelegenheid voor de beroepsgroep leraren (in uw regio en in Nederland). *Ontstane vacatures* zijn vacatures die in het betreffende jaar zijn ontstaan. We zien in de tabel dus de vacaturevoorraad als percentage van de totale werkgelegenheid. *Openstaande vacatures* zijn vacatures die op het moment van meting nog niet zijn vervuld. De percentages in deze kolommen betreffen zodoende de onvervulde vacaturevoorraad als percentage van de totale werkgelegenheid.

In Nederland bedroeg in het jaar 2007-2008 het aandeel ontstane vacatures 8,6% van het totaal aantal 'lerarenbanen' in Nederland; in dezelfde periode stond 0,6% van de vacatures nog open.

Uit deze gegevens blijkt dat in Friesland en Drenthe het aantal ontstane vacatures lager lag dan gemiddeld in Nederland in het jaar 2005-2006, maar flink hoger in Groningen. Het aantal openstaande vacatures in noord Nederland blijft steeds ruim onder het landelijk cijfer.

Tabel 18. Percentage vacatures t.o.v. de totale arbeidsmarkt

	ontstane vacatures			openstaande vacatures		
	2005-2006	2006-2007	2007-2008	2005-2006	2006-2007	2007-2008
Groningen	6,1%	11,1%	11,3%	0,1%	0,4%	0,2%
Friesland	5,6%	5,6%	5,5%	0,2%	0,2%	0,1%
Drenthe	4,5%	6,3%	6,8%	0,4%	0,2%	0,2%
Nederland	7,2%	8,0%	8,6%	0,2%	0,5%	0,6%

Bron: Arbeidsmarktbarometer 2008

Tot slot worden in Tabel 19 verschillende verzuimcijfers van het jaar 2005 getoond voor uw regio en voor Nederland. Hierbij geldt:

- Het *verzuimpercentage* geeft aan welk deel van de beschikbare werkdagen wegens verzuim verloren is gegaan. Hierbij zijn de lange verzuimgevallen afgekapt bij een jaar;
- De *meldingsfrequentie* geeft het gemiddeld aantal ziekmeldingen per formatie weer;
- De *gemiddelde duur* van het verzuim geeft de lengte van het verzuim in dagen weer;

- Het *nulverzuim* geeft aan welk deel van het personeel gedurende het kalenderjaar in het geheel niet verzuimd heeft;
- Uit het *vervangingspercentage* blijkt voor welk deel van de verzuimde dagen vervanging is gerealiseerd (vervanging die gedeclareerd is bij het Vervangingsfonds en door hen vergoed wordt).

Voor Noord Nederland geldt dat al deze cijfers vaak net boven het landelijk gemiddelde liggen; de gegevens van de onderlinge provincies liggen dicht bij elkaar.

Tabel 19. Verzuimcijfers 2005

	Verzuim- percentage	Meldings- frequentie	Gemiddelde verzuimduur	Percentage nulverzuim	Vervangings- percentage
Groningen	6,0%	1,6	13,1	35,7%	55,4%
Friesland	5,8%	1,4	14,8	38,8%	52,5%
Drenthe	5,9%	1,5	14,5	45,7%	52,7%
Nederland	5,4%	1,5	14,1	41,1%	50,6%

Bron: Verzuimonderzoek 2005, Regioplan

BIJLAGE 1: OVERZICHT RPA'S

Regio cluster	RPA
1	Noord-Groningen
2	Oost-Groningen
3	Centraal-Groningen
4	Friesland
5	Zuid-Drenthe
6	IJssel-Vecht
7	Twente
8	Noordwest-Veluwe
9	Stedendriehoek
10	Valleiregio
11	Arnhem
12	Achterhoek
13	Nijmegen
14	Rivierenland
15	Flevoland
16	Gooi- en Vechtstreek
17	Eemland
18	West-Utrecht
19	Noord-Holland Noord
20	Zuidelijk Noord-Holland
21	Rijn-Gouwe
22	Haaglanden
23	Rijnmond
24	Zeeland
25	West-Brabant
26	Midden-Brabant
27	Noordoost-Brabant
28	Zuidoost-Brabant
29	Noord-Limburg
30	Weert
31	Roermond
32	Westelijke Mijnstreek
33	Parkstad Limburg
34	Maastricht Mergelland

BIJLAGE 2: LOKALISERING VAN GEMEENTEN NAAR RPA-GEBIED**Gebieden in Nederland 2009: lokalisering van gemeenten naar RPA-gebied (cbs)**

gemeentenaam	RPA-code	RPA-naam
Aa en Hunze	3	Centraal-Groningen
Achtkarspelen	4	Fryslân
Ameland	4	Fryslân
Appingedam	1	Noord-Groningen
Assen	3	Centraal-Groningen
Bedum	1	Noord-Groningen
Bellingwedde	2	Oost-Groningen
het Bildt	4	Fryslân
Boarnsterhim	4	Fryslân
Ten Boer	1	Noord-Groningen
Bolsward	4	Fryslân
Borger-Odoorn	5	Zuid- en Midden-Drenthe
Coevorden	5	Zuid- en Midden-Drenthe
Dalfsen	6	IJssel en Vecht
Dantumadiel	4	Fryslân
Delfzijl	1	Noord-Groningen
Dongeradeel	4	Fryslân
Eemsmond	1	Noord-Groningen
Emmen	5	Zuid- en Midden-Drenthe
Ferwerderadiel	4	Fryslân
Franekeradeel	4	Fryslân
Gaasterlân-Sleat	4	Fryslân
Groningen	3	Centraal-Groningen
Grootegast	3	Centraal-Groningen
Hardenberg	6	IJssel en Vecht
Haren	3	Centraal-Groningen
Harlingen	4	Fryslân
Hattem	6	IJssel en Vecht
Heerde	6	IJssel en Vecht
Heerenveen	4	Fryslân
Hoogeveen	5	Zuid- en Midden-Drenthe
Hoogezand-Sappemeer	3	Centraal-Groningen
Kampen	6	IJssel en Vecht
Kollumerland en Nieuwkruisland	4	Fryslân
Leek	3	Centraal-Groningen
Leeuwarden	4	Fryslân
Leeuwarderadeel	4	Fryslân
Lemsterland	4	Fryslân
Littenseradiel	4	Fryslân
Loppersum	1	Noord-Groningen
De Marne	1	Noord-Groningen
Marum	3	Centraal-Groningen
Menaldumadeel	4	Fryslân
Menterwolde	2	Oost-Groningen
Meppel	5	Zuid- en Midden-Drenthe
Midden-Drenthe	5	Zuid- en Midden-Drenthe
Nijefurd	4	Fryslân
Noordenveld	3	Centraal-Groningen
Ommen	6	IJssel en Vecht
Ooststellingwerf	4	Fryslân
Opsterland	4	Fryslân
Pekela	2	Oost-Groningen
Raalte	6	IJssel en Vecht
Reiderland	2	Oost-Groningen
Scheemda	2	Oost-Groningen
Schiermonnikoog	4	Fryslân
Skarsterlân	4	Fryslân
Slochteren	2	Oost-Groningen

BIJLAGE 2: LOKALISERING VAN GEMEENTEN NAAR RPA-GEBIED

Smallingerland	4 Fryslân
Sneek	4 Fryslân
Stadskanaal	2 Oost-Groningen
Staphorst	6 IJssel en Vecht
Steenwijkerland	6 IJssel en Vecht
Terschelling	4 Fryslân
Tynaarlo	3 Centraal-Groningen
Tytsjerksteradiel	4 Fryslân
Veendam	2 Oost-Groningen
Vlagtwedde	2 Oost-Groningen
Vlieland	4 Fryslân
Westerveld	5 Zuid- en Midden-Drenthe
Weststellingwerf	4 Fryslân
Winschoten	2 Oost-Groningen
Winsum	1 Noord-Groningen
De Wolden	5 Zuid- en Midden-Drenthe
Wûnseradiel	4 Fryslân
Wymbritseradiel	4 Fryslân
Zuidhorn	3 Centraal-Groningen
Zwartewaterland	6 IJssel en Vecht
Zwolle	6 IJssel en Vecht

Centraal Bureau voor de Statistiek

<http://www.cbs.nl/infoservice>